

DECIZIA Nr.384 din 31 mai 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate privind prevederile art.I pct.2, pct.3 fraza întâi teza întâi, pct.4, pct.9 fraza întâi teza întâi și pct.10, precum și ale art.II pct.1, pct.3, pct.5—10 și pct.13 din Legea pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali

Publicată în Monitorul Oficial nr.702 din 13.08.2018

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a prevederilor Legii pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.2.787 din 13 aprilie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.530A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate** se arată că legea criticată conține reglementări neclare, imprecis redactate și care încalcă prevederile constituționale referitoare la autoritățile comunale și orășenești și la consiliul județean.

4. În acest sens, se arată că art.I pct.2 din legea supusă controlului de constituționalitate introduce o nouă literă, lit.k), la art.1 alin.(2) din Legea administrației publice locale nr.215/2001, prin care se definește „calculul cvorumului”; astfel, „în toate situațiile prevăzute de prezenta lege, la calcularea cvorumului se va lua în considerare primul număr natural mai mare decât numărul rezultat din calcul”. Calculul cvorumului implică o operațiune, și nu rezultatul acesteia, ce are în vedere stabilirea, iar nu calculul cvorumului. Din această perspectivă se arată că prevederile art.I pct.2 sunt neclare, întrucât definiția are în vedere stabilirea, iar nu calculul cvorumului, fiind astfel încălcate exigențele impuse de art.1 alin.(5) din Constituție.

5. Conform art.I pct.4 și pct.10 din legea criticată — ce modifică art.30 și art.90 din Legea nr.215/2001 — atât constituirea consiliului local, cât și constituirea consiliului județean se realizează în termen de 30 de zile de la data alegerilor locale. Totodată, conform art.I pct.3 și art.I pct.9 — ce introduce un nou articol, art.29¹, respectiv modifică art.89, ambele din Legea nr.215/2001 —, termenul de validare a mandatelor consilierilor locali și județeni este de 10 zile de la data alegerilor. Hotărârea de validare a mandatelor consilierilor locali și județeni pronunțată de judecătoria sau tribunal, după caz, este supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunțare. În lipsa unui termen în cadrul căruia instanța ierarhic superioară să soluționeze calea de atac, se poate ajunge la situația în care să nu poată fi respectat termenul de 30 de zile de la data alegerilor stabilit pentru constituirea consiliului local/consiliului județean. Într-o astfel de ipoteză, prefectul — responsabil pentru convocarea consilierilor validați de instanță — se va afla în imposibilitate de a respecta termenul de 30 de zile pentru constituirea consiliilor locale/județene, acestea neputând fi constituite în lipsa a cel puțin două treimi din numărul de mandate de consilieri validate de instanțe. În vederea respectării termenelor stabilite de legiuitor pentru constituirea consiliilor locale/județene, erau necesare corelarea acestor dispoziții și introducerea unui termen de soluționare a apelului de către instanța competentă.

6. Art.II pct.1 al legii supuse controlului de constituționalitate modifică art.6 alin.(2) din Legea nr.393/2004 privind statutul aleșilor locali, stabilind că „*validarea mandatului de consilier local și de primar se face de judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială*”. În opinia Președintelui României, în ceea ce privește materia validării mandatului primarului, soluția legislativă

nou-introdusă nu se corelează cu dispoziții cuprinse în alte acte normative, referitoare la termene. Astfel, potrivit art.58 alin.(1) din Legea nr.215/2001: „*validarea alegerii primarului se face în termen de 20 de zile de la data desfășurării alegerilor, în camera de consiliu a judecătoriei în a cărei rază teritorială se află comuna sau orașul, de către un judecător desemnat de președintele judecătoriei, după îndeplinirea prevederilor art.38 alin.(1) și (1¹) din Legea nr.334/2006, cu modificările și completările ulterioare.*” Totodată, potrivit art.38 alin.(1) din Legea nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale: „*în termen de 15 zile de la data desfășurării alegerilor, mandatarul financiar este obligat să depună la Autoritatea Electorală Permanentă un raport detaliat al veniturilor și cheltuielilor electorale pentru fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală, organizație a cetățenilor români aparținând minorităților naționale sau candidat independent*”. Or, prevederile nou-introduse prin legea criticată la art.6 alin.(2) din Legea nr.393/2004 nu asigură respectarea termenului prevăzut la art.58 alin.(1) din Legea nr.215/2001. Astfel, neindicarea în cuprinsul art.6 alin.(2) din Legea nr.393/2004 a unui termen în care instanța să se pronunțe cu privire la validarea mandatului de primar, precum și a unui termen în care să fie soluționată calea de atac permite ca termenul de 20 de zile în cadrul căruia trebuie realizată validarea primarului să poată fi depășit.

7. Art.II pct.3 din lege modifică art.9 alin.(3) din Legea nr.393/2004 și prevede: „*încetarea de drept a mandatului de consilier se constată de către judecătoria, respectiv tribunalul în raza căruia se află unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea primarului, ori, după caz, a președintelui consiliului județean sau a oricărui consilier. Hotărârea primei instanțe este definitivă, general obligatorie, executorie și se comunică părților și prefectului.*” Cu privire la forma actuală a art.9 alin.(3) din Legea nr.393/2004, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr.45 din 12 iunie 2017, a stabilit că dispozițiile art.9 alin.(3) și (4) și art.12 alin.(3) din Legea nr.393/2004 se interpretează în sensul că, în situația pierderii de către consilierul local sau județean a calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales, prefectului îi este recunoscută competența exclusivă de a constata, prin ordin, încetarea mandatului alesului local, înainte de expirarea duratei normale a acestuia, la sesizarea partidului politic sau a organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales consilierul în cauză. Or, prin prezenta intervenție legislativă se elimină posibilitatea partidului politic sau a organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales consilierul în cauză de a solicita încetarea de drept a mandatului respectivului ales local în situația pierderii de către acesta a calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales.

8. În forma actuală a Legii nr.393/2004, consiliul local, respectiv consiliul județean, la propunerea președintelui de ședință, respectiv a președintelui consiliului județean, adoptă o hotărâre prin care se ia act de demisia consilierului și declară locul respectiv vacant. Spre deosebire de aceste dispoziții, în noua redactare prevăzută prin art.II pct.5 (cu referire la art.10 din Legea nr.393/2004) se prevede că, deși președintele de ședință ia act de demisia consilierului local, primarul — autoritate executivă — înaintează instanței competente solicitarea pentru validarea altui consilier local. Conform art.121 alin.(1) și (2) din Constituție, autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune și orașe sunt consiliile locale alese și primarii aleși. Consiliile locale și primarii funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și orașe. Cele două autorități au însă un rol diferit. Astfel, în vreme ce primarul este o autoritate executivă, consiliul local este o autoritate deliberativă, ambele funcționând ca autorități administrative autonome, distincte, motiv pentru care aspectele ce țin de structura și componența consiliului local — inclusiv procedura pentru sesizarea instanței cu privire la validarea unui consilier — nu pot fi lăsate exclusiv la aprecierea primarului. Se arată că atribuția primarului de a sesiza instanța pentru validarea unui alt consilier, prevăzută la art.II pct.5 al legii criticate, încalcă dispozițiile art.1 alin.(5) raportat la art.121 alin.(1) și (2) din Constituție. Totodată, sintagma „*înaintează instanței competente solicitarea pentru validarea altui consilier*” este imprecisă, neclară, de natură să genereze impredictibilitate în aplicarea legii. Din formularea acestui text de lege nu rezultă cu claritate care sunt criteriile pentru stabilirea consilierului a cărui validare este solicitată, existând riscul de a fi afectată reprezentarea proporțională în consiliul local/județean rezultată din alegeri, întrucât nu este clar dacă noul consilier a cărui validare se solicită este primul supleant din aceeași formațiune politică care a deținut mandatul rămas vacant sau o altă persoană de pe lista de supleanți, desemnată în mod discreționar de primar. Din această perspectivă, se susține că sintagma „*solicitarea pentru validarea altui consilier*” din cuprinsul art.II pct.5 din legea criticată nu se corelează cu art.100 alin.(33) din Legea nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali și, în consecință, sunt încălcate dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție în componenta referitoare

la calitatea legii, prin raportare la art.121 alin.(1) și art.122 alin.(2) din Constituție referitoare la autoritățile comunale și orășenești și la consiliul județean.

9. La art.II pct.6 al legii deduse controlului de constituționalitate se prevede că art.12 din Legea nr.393/2004 se abrogă. Art.12 din Legea nr.393/2004 reglementează procedura potrivit căreia consiliul local sau consiliul județean, după caz, ia act de situația de încetare înainte de termen a mandatului consilierilor locali sau a consilierilor județeni și declară vacant(e) mandatul/mandatele respectivului/respectivilor consilier/consilieri. De asemenea, același articol reglementează și procedura potrivit căreia prefectul ia act de pierderea calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărei listă a fost ales un consilier local sau județean și declară vacant mandatul consilierului în cauză — pentru situația de încetare înainte de termen a mandatului consilierilor locali sau județeni, prevăzută la art.9 alin.(2) lit.h¹) din Legea nr.393/2004. Cu privire la art.II pct.6, se consideră că, prin coroborarea acestei intervenții legislative, de abrogare, cu celelalte modificări operate la art.II pct.3—5, rezultă că, prin legea supusă controlului de constituționalitate, s-a eliminat instituția juridică a declarării vacanței mandatului de consilier local/județean ca urmare a constatării unui caz de încetare înainte de termen a respectivului mandat, respectiv procedura de validare a unui nou consilier local/județean în locul celui cărui a i-a încetat mandatul. Prin urmare, din analiza sistematică a modificărilor operate de legiuitor la art.II pct.3—5 și 6 rezultă că, în toate cazurile de încetare înainte de termen a calității de consilier local/județean prevăzute la art.9 alin.(2) din Legea nr.393/2004, cu excepția demisiei, cazul de încetare de drept a calității de consilier local/județean se constată de judecătoria, respectiv tribunalul în raza cărui se află unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea primarului ori, după caz, a președintelui consiliului județean sau a oricărui consilier. Însă constatarea cazului de încetare de drept a calității de consilier local/județean, constatarea vacanței mandatului de consilier local/județean, respectiv validarea unui alt consilier local/județean în locul consilierului pentru care a încetat de drept mandatul sunt operațiuni juridice distincte, care dau sens principiului legalității în exercitarea calității de consilier local/județean, respectiv în realizarea competențelor unor organe colegiale de rang constituțional. Constatarea cazului de încetare de drept a calității de consilier local/județean presupune o verificare a situației de fapt și de drept, în timp ce constatarea vacanței mandatului de consilier local/județean presupune o decizie de natură juridică, prin care se constată că un anumit mandat nu mai este ocupat de o anumită persoană pentru care s-a constatat în prealabil că nu mai îndeplinește condițiile legale de ocupare a respectivului mandat. Totodată, validarea unui nou consilier local/județean reprezintă tot o decizie de natură juridică prin care o nouă persoană dobândește în mod legal competența de a exercita mandatul respectiv, aspect care atrage după sine un set de atribuții și obligații stabilit la nivel legal. Din acest motiv se apreciază că, prin eliminarea etapei constatării vacanței mandatului și a validării noului consilier, legea criticată consacră un vid legislativ de natură să conducă la încălcarea prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5) în componenta privind claritatea legii și securitatea raporturilor juridice prin raportare la prevederile art.121 alin.(1) și (2) și art.122 alin.(2) din Constituție. În ceea ce privește cazul special al demisiei, art.II pct.5 din legea criticată prevede că președintele de ședință ia act de demisia consilierului local/județean, după care, primarul, respectiv președintele consiliului județean înaintează instanței competente solicitarea pentru validarea altui consilier. În acest caz specific lipsește procedura de constatare a vacanței mandatului de consilier local/județean, aspect care trebuie la rândul său apreciat prin prisma argumentelor de mai sus.

10. Art.II pct.7 din legea criticată modifică partea introductivă a alin.(2) al art.15 din Legea nr.393/2004, în sensul că președintele consiliului județean este eliminat de la aplicarea prevederilor privind cauzele de încetare de drept a mandatului, înainte de expirarea duratei normale a acestuia. Față de dispozițiile legale menționate, se arată că, prin modificarea operată la art.II pct.7, se creează un vid legislativ cu privire la mandatul de președinte al consiliului județean, autoritate executivă la nivel județean, de natură să încalce dispozițiile art.1 alin.(5) prin raportare la art.16 alin.(1) și (2) din Constituție, întrucât se creează pentru președintele consiliului județean un privilegiu prin raportare la primari, consilieri locali și consilieri județeni (toți făcând parte din categoria juridică a aleșilor locali). Astfel, chiar dacă a obținut mandatul ca urmare a faptului că a fost validat în prealabil în calitate de consilier județean, nu se poate invoca faptul că președintelui consiliului județean i se aplică acele cazuri de încetare de drept a mandatului, înainte de expirarea duratei normale a acestuia, aplicabile consilierilor județeni. Președintele consiliului județean este o autoritate publică locală cu rol executiv, distinctă de consiliul județean, autoritate publică locală cu rol deliberativ. Mai mult, cauzele de încetare de drept a unui mandat se referă la situații de fapt și de drept care au intervenit în exercitarea respectivului mandat, ca atare este fundamental ca pentru președintele consiliului județean să fie prevăzute distinct cauzele de încetare de drept a mandatului înainte de termen față de cauzele de încetare de drept a mandatului consilierilor județeni.

11. Întrucât, printre cauzele de încetare de drept a mandatului de președinte al consiliului județean, legea în vigoare are în vedere: incompatibilitatea; condamnarea, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate; punerea sub interdicție judecătorească sau pierderea drepturilor electorale, eliminarea președintelui consiliului județean din cuprinsul art.15 alin.(2) din Legea nr.393/2004 contravine dispozițiilor art.1 alin.(3) și ale art.11 alin.(1) din Constituție, așa cum au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale în materia integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice. În acest sens se menționează Decizia nr.258 din 5 mai 2016, prin care instanța de contencios constituțional a reținut că statul este dator să creeze toate premisele — iar cadrul legislativ este una dintre ele — pentru îndeplinirea funcțiilor statului de către profesioniști care îndeplinesc criterii profesionale și de probitate morală.

12. La art.II pct.8, legea supusă controlului de constituționalitate modifică art.16 din Legea nr.393/2004. Textul este neclar, imprecis, încălcând art.8 alin.(4) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, lipsește substantivul, nefiind clar ce constată judecătoria. Aceleași critici sunt aplicabile și cu privire la dispozițiile art.II pct.9 din legea criticată ce modifică art.17 alin.(1) din Legea nr.393/2004. Astfel, formularea „*președintele de ședință comunică în scris demisia primarului cu secretarul unității administrativ-teritoriale*” este neclară.

13. Totodată, sintagma „*în vederea sesizării instanței competente*” din cuprinsul art.II pct.9 este neclară și imprecisă, întrucât nu rezultă scopul sesizării instanței. Acest scop ar putea fi dedus doar prin interpretarea sistematică și cu bună-credință a legii, în sensul în care instanța astfel sesizată ar urma să constate încetarea de drept a mandatului primarului ca urmare a demisiei, potrivit art.16 modificat la rândul său de această lege.

14. La art.II pct.10 (cu referire la art.18 din Legea nr.334/2004), legea supusă controlului de constituționalitate creează un paralelism legislativ, întrucât există dispoziții legale prin care se prevede expres sau din care rezultă în mod evident faptul că viceprimarii, președinții de consilii județene și vicepreședinții consiliilor județene își păstrează statutul de consilieri locali, respectiv județeni, dar exercită mandate distincte, cu atribuții diferite. În acest sens este art.57 alin.(7) din Legea nr.215/2001. De asemenea, textul este neclar, imprecis, de natură să creeze impredictibilitate în aplicare în condițiile în care legiuitorul utilizează termenul general de „consilieri”, și nu termenul consacrat constituțional și legal de „consilieri locali și județeni”.

15. Se arată că la art.II pct.13 din legea criticată [cu referire la art.77 alin.(1) din Legea nr.393/2004], textul este neclar și denotă o confuzie între două instituții juridice diferite, cu semnificații diferite, anume între cvorum și majoritate. Cvorumul se referă la numărul minim de consilieri locali sau județeni care trebuie să participe la ședințele consiliului local sau consiliului județean pentru ca acestea să se poată desfășura în mod legal. Majoritatea se referă la numărul necesar de voturi pentru ca o hotărâre să fie adoptată în mod legal. Or, în condițiile în care un anumit consilier local sau județean nu participă la deliberarea și adoptarea de hotărâri pentru că are un interes personal, rezultă că acesta nu va putea dezbate și vota, dar va fi luat în considerare la calculul cvorumului de ședință și va face parte din categoria consilierilor prezenți.

16. Textul este neclar și contrar art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât, ținând cont de precizările de mai sus, apar cel puțin două situații posibile: (a) fie consilierii județeni și consilierii locali care nu pot lua parte la deliberarea și la adoptarea hotărârilor nu vor fi considerați prezenți și deci nu vor fi luați în calcul pentru stabilirea cvorumului de ședință (aspect contrar realității prezenței lor fizice în cadrul ședinței — cu atât mai mult cu cât pe ordinea de zi pot fi înscrise mai multe proiecte de hotărâri de consiliu, însă doar una sau unele ridică probleme de conflict de interese cu privire la unul sau mai mulți consilieri); (b) fie vor fi considerați prezenți și vor fi luați în considerare pentru stabilirea cvorumului, dar nu vor putea participa la dezbateră și adoptarea hotărârilor dacă au un interes personal, majoritatea necesară pentru adoptarea hotărârilor în acest caz fiind raportată la numărul consilierilor prezenți, luați în calcul și pentru stabilirea cvorumului.

17. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

18. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

19. Cu privire la critica referitoare la art.II pct.5 din lege, se arată că scopul reglementării este validarea unui consilier pentru mandatul respectiv, și nicidecum validarea unui candidat sau supleant. Validarea pentru calitățile de candidat/supleant a fost realizată, potrivit legii, la momentele constatării pentru calitățile respective. Se mai invocă și Decizia Curții Constituționale nr.190 din 12 februarie 2009.

20. Referitor la critica privind art.II pct.6 din lege, se învederează că autorul sesizării reține în mod greșit că eliminarea instituției declarării vacanței mandatului „consacră un vid legislativ”, de vreme ce tot autorul sesizării afirmă că respectivul caz de încetare de drept a calității de consilier local/județean

se constată de către judecătoria, respectiv tribunalul în raza căruia se afla unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea primarului ori, după caz, a președintelui. Așadar, se arată că nu există vid legislativ.

21. În ceea ce privește critica referitoare la art.II pct.7 din lege, se arată că din analiza art.18 al Legii nr.393/2004, în special a alin.(3) al acestui articol, potrivit căruia „*încetarea mandatului de consilier, în condițiile art.9 alin.(2), are ca efect încetarea de drept, pe aceeași dată, și a mandatului de președinte sau vicepreședinte al consiliului județean*”, reiese că aprecierea autorului sesizării este greșită.

22. Cu privire la presupusa încălcare susținută de autorul sesizării a principiului legalității prin art.II pct.8 și 9 din lege, se arată că normele în cauză nu sunt lipsite de claritate, precizie și predictibilitate, Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative fiind respectată în procesul legislativ. De asemenea, criticile privitoare la claritate și predictibilitate sunt neîntemeiate, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr.733 din 10 iulie 2012.

23. Referitor la critica privind art.I pct.2 — cu privire la calculul cvorumului — se invocă Decizia Curții Constituționale nr.53 din 7 februarie 2018, care a statuat că modul de validare a mandatului unui nou consilier se realizează cu votul majorității membrilor prezenți, iar cvorumul de prezență îl constituie majoritatea consilierilor. Modalitatea de calcul privește o chestiune tehnică de organizare a lucrărilor consiliului și deci nu afectează niciun rezultat. În concluzie, nu se poate reține nicio neclaritate a textului, ci o clarificare a modalității tehnice de calculare a cvorumului.

24. Cu privire la critica autorului sesizării privind art.I pct.4 și 10, art.II pct.1 și art.II pct.10 — referitoare la solicitarea de corelare a unor dispoziții și introducerea unui termen de soluționare a apelului de către instanța competentă, se invocă, de asemenea, Decizia Curții Constituționale nr.53 din 7 februarie 2018.

25. Cu privire la critica autorului sesizării privind art.II pct.3 — referitoare la eliminarea posibilității partidului sau organizației aparținând minorităților naționale pe a căru/cărei listă a fost ales consilierul în cauză de a solicita încetarea de drept a mandatului respectivului ales local, se subliniază faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție nu creează, în sistemul nostru de drept continental, precedent. Or, inducerea de către autorul sesizării a ideii că Parlamentul nu poate legifera diferit față de jurisprudența/dezlegările de drept ale Înaltei Curți de Casație și Justiție contravine principiului separației și echilibrului puterilor în stat, dar și art.61 alin.(1) din Constituție. Ca apreciere de ordin general, se arată că legea supusă controlului de constituționalitate eficientizează funcționarea consiliilor locale, respectiv județene.

26. În concluzie, președintele Camerei Deputaților solicită Curții Constituționale respingerea, ca neîntemeiată, a obiecției de neconstituționalitate.

27. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

28. La termenul de judecată fixat pentru data de 9 mai 2018, Curtea a amânat dezbaterile pentru data de 31 mai 2018, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

29. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

30. Obiectul controlului de constituționalitate, astfel cum rezultă din sesizarea formulată, îl constituie prevederile Legii pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali. Analizând obiecția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în realitate, obiectul acesteia îl constituie dispozițiile art.I pct.2, pct.4 și pct.10, precum și ale art.II pct.1, pct.3, pct.5—10 și pct.13 din Legea pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, ce au următorul conținut:

„**Art.I.** — Legea administrației publice locale nr.215/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 20 februarie 2007, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...]”

2. La articolul 1 alineatul (2), după litera j) se introduce o nouă literă, lit.k), cu următorul cuprins: «k) *calculul cvorumului* — în toate situațiile prevăzute de prezenta lege, la calcularea cvorumului se va lua în considerare primul număr natural mai mare decât numărul rezultat din calcul.» [...]

4. La articolul 30, alineatele (1)—(3) se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.30. — (1) Constituirea consiliilor locale se face în termen de 30 de zile de la data desfășurării alegerilor, după îndeplinirea prevederilor art.38 alin.(1) și (1¹) din Legea nr.334/2006 privind finanțarea

partidelor politice și a campaniilor electorale, cu modificările și completările ulterioare. Convocarea consilierilor validați de instanță pentru ședința de constituire se face de către prefect. La ședința de constituire pot participa prefectul sau reprezentantul său, precum și primarul, chiar dacă procedura de validare a mandatului acestuia nu a fost finalizată.

(2) Ședința este legal constituită dacă participă cel puțin două treimi din numărul consilierilor care compun consiliul local. În situația în care nu se poate asigura această majoritate din motivele obiective prevăzute la alin.(5), ședința se va organiza, în aceleași condiții, peste 3 zile, la convocarea prefectului.

(3) În situația în care consiliul local nu se poate reuni nici la a doua convocare, din cauza absenței, fără motive temeinice, a consilierilor, prefectul declară vacante, prin ordin, locurile consilierilor aleși care au lipsit nemotivat la ambele convocări anterioare, dacă aceștia nu pot fi înlocuiți de supleanții înscriși pe listele respective de candidați, organizându-se alegeri pentru completare, în termen de 30 de zile, în condițiile Legii nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali.» [...]

10. Articolul 90 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.90. — La constituirea consiliului județean se aplică în mod corespunzător dispozițiile art.30—35.»

Art.II. — Legea nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.912 din 7 octombrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 6, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(2) Validarea mandatului de consilier local și de primar se face de judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, iar a mandatului de consilier județean se face de către secția civilă a tribunalului competent teritorial, la sesizarea secretarului unității administrativ-teritoriale. Hotărârea primei instanțe este supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunțare. Hotărârea definitivă se comunică consiliului local sau, după caz, consiliului județean respectiv și prefectului.» [...]

3. La articolul 9, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(3) Încetarea de drept a mandatului de consilier se constată de către judecătoria, respectiv tribunalul în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea primarului ori, după caz, a președintelui consiliului județean sau a oricărui consilier. Hotărârea primei instanțe este definitivă, general obligatorie, executorie și se comunică părților și prefectului.» [...]

5. Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.10. — Consilierii locali și consilierii județeni pot demisiona, notificând în scris consiliul local, respectiv consiliul județean. La prima ședință a consiliului local sau județean, indiferent de tipul acesteia, președintele de ședință ia act de această împrejurare, care se consemnează în procesul-verbal, după care primarul, respectiv președintele consiliului județean înaintează instanței competente solicitarea pentru validarea altui consilier.»

6. Articolul 12 se abrogă.

7. La articolul 15, alineatul (1) și partea introductivă a alineatului (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

«Art.15. — (1) Calitatea de primar încetează la data depunerii jurământului de către primarul nou ales.

(2) Calitatea de primar încetează de drept, înainte de expirarea duratei normale a mandatului, în următoarele cazuri:»

8. Articolul 16 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.16. — În toate cazurile de încetare înainte de termen a mandatului de primar se constată de judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea secretarului unității administrativ-teritoriale sau a oricărui consilier. Hotărârea primei instanțe este definitivă, general obligatorie, executorie și se comunică părților și prefectului.»

9. La articolul 17, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

«Art.17. — (1) Primarul poate demisiona, notificând în scris consiliul local și prefectul. La prima ședință a consiliului, indiferent de tipul acesteia, președintele de ședință ia act de această situație, care se consemnează în procesul-verbal. După informarea consiliului local, președintele de ședință comunică în scris demisia primarului cu secretarul unității administrativ-teritoriale în vederea sesizării instanței competente.

(2) Prefectul, după primirea hotărârii judecătorești privind constatarea încetării mandatului de primar, o înaintează Ministerului Afacerilor Interne, care va propune Guvernului stabilirea datei desfășurării alegerilor pentru un nou primar.»

10. La articolul 18, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(1¹), cu următorul cuprins:

«(1¹) Viceprimarii, președinții de consilii județene și vicepreședinții consiliilor județene sunt în același timp și consilieri.» [...]

13. La articolul 77, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.77. — (1) Consilierii județeni și consilierii locali nu pot lua parte la deliberarea și adoptarea de hotărâri dacă au un interes personal în problema supusă dezbaterii și nu vor fi luați în calcul la stabilirea majorității necesare adoptării hotărârii.»

31. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt dispozițiile art.1 alin.(3) și (5) privind statul de drept și calitatea legii, art.11 alin.(1) privind dreptul internațional și dreptul intern, art.16 alin.(1) și (2) privind egalitatea în fața legii, ale art.121 alin.(1) și (2) privind autoritățile comunale și orașenești, precum și cele ale art.122 alin.(2) privind consiliul județean. Din examinarea obiecției de neconstituționalitate Curtea reține că autorul sesizării a înțeles să se raporteze și la prevederile constituționale ale art.8 alin.(2) privind partidele politice, precum și ale art.21 privind accesul liber la justiție.

32. Curtea constată că sesizarea formulată îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată, al titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de Președintele României, cât și sub cel al termenului de sesizare, aceasta fiind formulată în interiorul termenului de 20 de zile prevăzut de art.77 alin.(1) din Constituție (a se vedea și Decizia Curții Constituționale nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, paragraful 70).

33. În analiza obiecției de neconstituționalitate, Curtea reține că, în expunerea de motive a acestei legi, se arată că aceasta își propune să rezolve diferite situații de blocaj care se produc atât la nivel local, cât și județean, cu ocazia constituirii consiliilor locale și județene, situații generate de interese politice. Astfel, se arată că, în practică, au fost întâlnite diferite situații în care consiliul local/județean nu s-a putut constitui din cauza nevalidării mandatelor niciunui consilier sau a validării unui număr insuficient de mandate, legislația în vigoare permițând amânarea pe o perioadă îndelungată a validării și apoi a constituirii consiliului.

34. De asemenea, se mai arată că, de la un proces electoral la altul, aleșii locali devin tot mai inventivi în metodele de blocare a constituirii consiliului local/județean, pe de o parte, pentru a-l bloca pe noul primar care nu are majoritatea necesară să depună jurământul și să își înceapă mandatul, iar pe de altă parte, de a bloca cele două tabere — putere—opозиție, pentru a-și impune viceprimarul, președintele și vicepreședintele consiliului județean.

35. Cu privire la critica de neconstituționalitate privind prevederile art.I pct.2 din lege, Curtea reține că, potrivit art.40 alin.(1) din Legea administrației publice locale nr.215/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 20 februarie 2007, ședințele consiliului local se desfășoară legal în prezența majorității consilierilor locali în funcție. De asemenea, potrivit art.95 alin.(1) din Legea nr.215/2001, ședințele consiliului județean se desfășoară legal în prezența majorității consilierilor județeni în funcție.

36. Curtea constată că, în conformitate cu art.29 alin.(1) din Legea nr.215/2001, numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește în funcție de numărul locuitorilor comunei, orașului sau municipiului, astfel că, potrivit legii, fiecare consiliu local al comunei/orașului are un număr impar de consilieri, acesta fiind cuprins în intervalul 9—31, în timp ce Consiliul General al Municipiului București cuprinde 55 de consilieri [art.29 alin.(2) din lege]. De asemenea, potrivit art.88 din Legea nr.215/2001, numărul membrilor fiecărui consiliu județean se stabilește în funcție de numărul locuitorilor județului, astfel că, potrivit legii, fiecare consiliu județean are un număr impar de consilieri, acesta fiind cuprins în intervalul 31—37.

37. Curtea mai reține că ședința de validare a consiliului local/județean este legal constituită dacă la aceasta participă cel puțin două treimi din numărul consilierilor aleși (art.30 și art.89), iar ședințele consiliului local/județean se desfășoară legal în prezența majorității consilierilor locali/județeni în funcție [art.40 alin.(1) și art.95 alin.(1)]. Se observă că în ambele cazuri este posibil ca acest număr să fie un număr zecimal, prin urmare, este firesc să fie rotunjit la primul număr natural mai mare. De asemenea, tot în accepțiunea textului criticat, în situația în care textul prevede că participă jumătate plus unu dintre consilierii locali [ședința de reconstituire — a se vedea, în acest sens, art.55¹ alin.(2) din Legea nr.215/2001], expresie cu aceeași semnificație și finalitate cu cea de majoritate a consilierilor locali, se înțelege că, în cazul în care jumătatea numărului de consilieri este reprezentată de un număr impar, cvorumul se constituie din numărul natural imediat superior numărului zecimal, și nu numărului următor numărului natural astfel stabilit.

38. De asemenea, Curtea constată că stabilirea cvorumului este realizată prin lege pentru diverse situații date, așa cum s-a exemplificat mai sus, astfel încât este corect să se reglementeze prin textul criticat calculul cvorumului, acest text explicând și indicând operațiunile materiale și tehnice care trebuie

efectuate pentru determinarea cvorumului stabilit de lege. Prin urmare, Curtea constată că art.I pct.2 din lege nu încalcă art.1 alin.(5) din Constituție.

39. Prin criticile formulate se arată că termenul de 30 de zile introdus prin prevederile art.I pct.4 și 10 din lege nu este corelat cu termenele introduse de art.I pct.3 și 9, în sensul că se poate ajunge în situația ca acestea să nu poată fi respectate. Noile prevederi stipulează că atât consiliul local, cât și cel județean se constituie în termen de 30 de zile de la data alegerilor. Problema apare în legătură cu posibila nerespectare de către judecătoria/tribunal a termenului atunci când judecă cererea de apel împotriva hotărârii de validare a mandatului de consilier. Cu alte cuvinte, în acest caz, legea nu impune un termen pentru instanță care să fie mai mic de 30 de zile de la data alegerilor. În această ipoteză, prefectul s-ar afla în imposibilitatea de a convoca noul consiliu local/județean. Așadar, ceea ce se critică este lipsa unui termen pentru soluționarea apelului formulat împotriva hotărârii instanței judecătorești de validare sau de invalidare a mandatelor consilierilor locali/județeni. Curtea apreciază că termenul de 30 de zile este unul de drept public, care trebuie să fie respectat de instanța judecătorească. Astfel, este de datoria instanței judecătorești să analizeze cu celeritate astfel de dosare pentru a asigura funcționarea consiliilor locale/județene. De asemenea, Curtea constată că, din corelarea textelor legale analizate, există un termen de 10 zile pentru validarea/invalidarea mandatului de către instanță (în art.I pct.3 și art.I pct.9 din lege), de 5 zile pentru exercitarea apelului (art.I pct.3 și art.I pct.9 din lege), care va trebui soluționat de instanța de apel, astfel încât în cel mult 30 de zile de la alegeri să se poată constitui consiliul local/județean. Așadar, validarea/invalidarea mandatului de către instanță se soluționează de urgență, nefiind neapărat nevoie ca legiuitorul să indice un anumit termen, întrucât instanța va corobora/corela textele legale incidente. Mai mult, hotărârea dată în primă instanță este executorie, astfel încât mandatul a fost deja validat în înțelesul legii. În acest sens, Curtea reține că textul general în materia procedurii judiciare necontencioase este art.534 alin.(1) din Codul de procedură civilă, care prevede că „*Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie*”, ceea ce înseamnă că hotărârea pronunțată în primă instanță este executorie. Prin urmare, Curtea constată că prevederile art.I pct.4 și 10 din lege nu încalcă art.1 alin.(5) din Constituție.

40. Curtea constată că prevederile art.I pct.4 și 10 fac trimitere la dispozițiile art.38 alin.(1) și (1¹) din Legea nr.334/2006 care, după republicarea din Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.446 din 23 iunie 2015, au devenit art.47 alin.(1) și (2) care, coroborate cu alin.(5), prevăd că, în termen de 15 zile de la data desfășurării alegerilor, mandatarii financiari coordonatori sunt obligați să depună la Autoritatea Electorală Permanentă rapoartele detaliate ale veniturilor și cheltuielilor electorale, sub sancțiunea nevalidării mandatelor candidaților aleși.

41. În aceste condiții, Curtea, dată fiind legătura cu prevederile legale criticate, urmează să își extindă controlul, în temeiul art.18 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, și la art.I pct.3 și 9, mai exact la art.I pct.3 fraza întâi teza întâi și pct.9 fraza întâi teza întâi din lege, întrucât, deși este posibilă constituirea în termen a consiliului local/județean, validarea mandatelor, în prealabil operațiunii de constituire, este pusă sub semnul întrebării datorită faptului că instanța judecătorească trebuie să valideze mandatul de consilier local/județean în 10 zile, deși acesta are la dispoziție 15 zile pentru depunerea raportului menționat, sub sancțiunea invalidării. Dispozițiile legale la care Curtea își extinde controlul au următorul conținut:

„**Art.I.** — Legea administrației publice locale nr.215/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 20 februarie 2007, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...]

3. După articolul 29 se introduce un nou articol, art.29¹, cu următorul cuprins:

«Art.29¹. — Validarea mandatelor consilierilor locali se face în termen de 10 zile de la data alegerilor locale de către judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea secretarului unității administrativ-teritoriale. Hotărârea primei instanțe este supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunțare. Hotărârea definitivă se comunică consiliului local respectiv și prefectului.» [...]

9. Articolul 89 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.89. — Validarea mandatelor consilierilor județeni se face în termen de 10 de zile de la data alegerilor de către tribunalul competent teritorial, la sesizarea secretarului unității administrativ-teritoriale. Hotărârea primei instanțe este supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunțare. Hotărârea definitivă se comunică consiliului județean respectiv și prefectului.»”

42. Curtea constată că termenul pentru validare nu poate fi mai mic decât cel pentru depunerea rapoartelor antemenționate, ci trebuie să fie cel puțin egal. În caz contrar, s-ar ajunge la invalidarea mandatului de consilier local/județean pentru că rapoartele respective nu au fost depuse la Autoritatea Electorală Permanentă, deși persoana este încă în termenul de depunere a acestora. De asemenea, nu se poate susține că persoana ar avea la dispoziție apelul pentru a se putea corecta această situație, întrucât în sine dreptul pozitiv trebuie să fie coerent și să asigure corelarea normelor juridice în vigoare.

O persoană nu poate fi obligată să apeleze la un remediu judiciar tocmai pentru a corecta lipsa de corelare a normelor. Din contră, aceasta trebuie să aibă la îndemână un astfel de remediu pentru a-și apăra drepturile și interesele legitime nerespectate de autoritatea publică în cauză. De aceea, legiuitorul trebuie să coreleze fie art.47 alin.(5) din Legea nr.334/2006, fie textul criticat, în așa fel încât validarea să se efectueze într-un termen cel puțin egal cu termenul pentru depunerea rapoartelor.

43. Prin urmare, Curtea constată că prevederile art.I pct.3 fraza întâi teza întâi și pct.9 fraza întâi teza întâi încalcă art.1 alin.(5) din Constituție în componenta sa privind calitatea legii, având un caracter imprecis.

44. Cu privire la art.II pct.1 din lege, se arată că există o necorelare între termenul de 20 de zile de la data alegerilor pentru validarea primarului, termen prevăzut de Legea nr.215/2001 în vigoare, și termenul de 15 zile prevăzut de Legea nr.334/2006, termen înăuntrul căruia trebuie depus raportul detaliat al veniturilor și cheltuielilor electorale pentru fiecare partid sau candidat independent. Practic, ceea ce se critică este lipsa unui termen pentru soluționarea apelului formulat împotriva hotărârii instanței judecătorești de validare/invalidare a mandatului de primar.

45. În realitate, art.58 alin.(1) din Legea nr.215/2001 prevede că validarea primarului se realizează în termen de 20 de zile de la data alegerii, termen corelat, de această dată, cu art.47 alin.(1) din Legea nr.334/2006. Sub aspectul criticilor, fiind vorba de o hotărâre judecătorească necontencioasă, ea este executorie și supusă apelului special în termenul de 5 zile prevăzut de art.I pct.9 din legea criticată. Este adevărat că nu există prevăzut un termen pentru soluționarea apelului, însă instanța trebuie să îl rezolve cu celeritate. Indiferent de data soluționării apelului, hotărârea primei instanțe trebuie pronunțată în interiorul termenului de 20 de zile și, întrucât este executorie (a se vedea paragraful 39 din prezenta decizie), echivalează cu validarea/invalidarea acestuia. Desigur, pentru a înceta starea de incertitudine, și apelul trebuie judecat într-un termen scurt.

46. De altfel, Curtea mai reține că, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.8 din 15 mai 2017 — Completul competent să soluționeze recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.698 din 29 august 2017, s-a statuat că, în prezent, pentru situația dată, există un termen de apel de 30 de zile, dat fiind că cererea este necontencioasă. Înalta Curte de Casație și Justiție a constatat astfel că, în interpretarea și aplicarea art.58 și art.59 alin.(2) din Legea nr.215/2001, hotărârile primei instanțe pronunțate în cauzele având ca obiect validarea sau invalidarea alegerii primarilor sunt încheieri, executorii, susceptibile de a fi atacate cu apel în 30 de zile, în condițiile art.534 alin.(3) și (4) din Codul de procedură civilă. Așadar, Înalta Curte de Casație și Justiție a considerat că momentul de validare îl reprezintă hotărârea primei instanțe, având în vedere că este și executorie.

47. Prin urmare, Curtea reține că nici în prezent procedura nu este astfel stabilită încât să se judece și apelul în termenul de 20 de zile. Mai mult, legea criticată a scurtat termenul de formulare a apelului de la 30 de zile la 5 zile din evidente rațiuni de celeritate și pentru asigurarea unui grad crescut de securitate juridică în privința procesului electiv. Așadar, Curtea reține că art.II pct.1 din lege nu încalcă art.1 alin.(5) din Constituție în componenta privind calitatea legii.

48. Curtea mai observă că, din punctul de vedere al tehnicii legislative, trebuia evitată includerea unui aspect care vizează validarea primarului în *secțiunea care reglementează validarea și intrarea în exercițiul funcțiunii a consilierilor locali*. Această reglementare trebuia, în realitate, să vizeze art.58 alin.(1) din Legea nr.215/2001, fără însă ca acest lucru în sine să afecteze constituționalitatea prevederilor legale criticate.

49. Autorul sesizării mai arată că, practic, prin coroborarea art.II pct.3 cu art.II pct.6, care abrogă art.12 din Legea nr.393/2004, partidul politic sau organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales consilierul în cauză nu mai poate solicita încetarea de drept a mandatului respectivului ales local în situația pierderii de către acesta a calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărui/cărei listă a fost ales, ceea ce ar contraveni unei hotărâri prealabile a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a statuat în sensul existenței acestei posibilități. Așadar, este vorba despre imposibilitatea formațiunii politice de a cere ea însăși constatarea încetării de drept a mandatului de consilier local/județean în cazul în care acesta nu mai este membru al partidului respectiv.

50. Într-adevăr, prin abrogarea art.12 alin.(3) din legea menționată, partidul politic sau organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale pe a cărui/cărei listă consilierul local sau consilierul județean a fost ales nu mai are dreptul de a sesiza, potrivit noilor reglementări, judecătoria, respectiv tribunalul în raza căruia se află unitatea administrativ-teritorială, acest drept revenind doar primarului, președintelui consiliului județean sau oricărui consilier.

51. Însă art.8 alin.(2) din Constituție prevede că partidele politice contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației. De asemenea, potrivit prevederilor art.1 din Legea partidelor politice nr.14/2003, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.408 din 10 iunie 2015,

„Partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public.”

52. Cu privire la calitatea de membru de partid a consilierilor locali/județeni, Curtea Constituțională, prin Decizia nr.761 din 17 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.46 din 20 ianuarie 2015, a statuat că „păstrarea calității de consilier local sau județean în ipoteza în care acesta nu mai aparține partidului pe lista căruia a fost inițial ales ar echivala cu convertirea respectivului mandat într-un mandat de independent sau aparținând, eventual, altui partid politic în care consilierul s-a înscris ulterior. Or, în condițiile actualului sistem electoral ce prevede scrutinul de listă pentru alegerea consilierilor locali și județeni, această ipoteză nu poate fi acceptată, deoarece mandatul în exercițiu, astfel continuat, nu mai corespunde voinței inițiale a electoratului, care a acordat votul său unui candidat în considerarea partidului pe care, la acel moment, acesta îl reprezenta [...]” (paragraful 39). „Sanctiunea pierderii mandatului, indiferent de modalitatea în care se pierde calitatea de membru de partid (demisie sau excludere), vizează numai consilierii locali și județeni, aceștia fiind aleși în cadrul unui scrutin de listă. Așadar, votul exprimat de către corpul electoral a privit partidul politic, mai exact lista prezentată de acesta, nu și candidații individuali, ceea ce a și determinat configurația politică a consiliului local/județean reflectată prin numărul de mandate obținute de partidele politice. Astfel, soluția legislativă cuprinsă în art.9 alin.(2) lit.h¹) din Legea nr.393/2004 este o exigență ce rezultă direct din prevederile art.8 alin.(2) din Constituție, o soluție legislativă contrară — care să nu condiționeze încetarea mandatului de consilier local sau județean de pierderea calității de membru de partid sau al organizației minorității naționale pe a cărei listă acesta a fost ales — putând fi acceptată doar în condițiile modificării tipului de scrutin în cadrul căruia sunt aleși consilierii locali sau județeni. În lipsa reglementării unui alt tip de scrutin, Curtea nu poate decât să constate, în cauza de față, încălcarea art.147 alin.(4) din Constituție” (paragraful 41).

53. Având în vedere că, potrivit prevederilor art.9 din Legea nr.393/2004, calitatea de consilier local sau de consilier județean încetează de drept, înainte de expirarea duratei normale a mandatului, în cazul pierderii calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărei listă a fost ales, prin efectul dispozițiilor în forma propusă a fi modificată partidele politice sunt puse în situația în care să nu mai poată da eficiență prevederilor art.9 alin.(2) lit.h¹) din Legea nr.393/2004. Cu alte cuvinte, partidelor nu li se mai recunoaște dreptul de a sesiza instanța judecătorească în vederea constatării încetării de drept a mandatului de consilier local/județean, ci doar primarului ori, după caz, președintelui consiliului județean sau oricărui consilier. Practic, legea creează premisele încălcării art.8 alin.(2) și art.147 alin.(4) din Constituție, prin înlăturarea accesului partidelor politice de la procedura necontencioasă de constatare a încetării de drept a mandatului. Faptul că, prin legea criticată, acest aspect este constatat de instanța judecătorească, pe lângă textele antereferte, conduce și la încălcarea art.21 alin.(1) din Constituție, aplicabil deopotrivă procedurilor contencioase și necontencioase.

54. Astfel, art.9 alin.(2) lit.h¹) din Legea nr.393/2004 nu poate avea eficiență plină decât în ipoteza în care partidelor politice li se recunoaște un astfel de acces liber la justiție pentru a sesiza situația apărută — respectiv pierderea calității de membru. Chiar dacă textul de lege prevede posibilitatea consilierilor locali/județeni de a sesiza instanța judecătorească pentru constatarea încetării de drept a mandatului, acesta nu acoperă toate situațiile posibile, în sensul că, spre exemplu, o formațiune politică reprezentată în consiliul local/județean numai de un consilier care își pierde calitatea de membru de partid nu va putea să sesizeze instanța judecătorească în vederea constatării încetării de drept a mandatului acestuia. Această situație practică este edificatoare și susține concluzia neconstituționalității eliminării formațiunii politice din ecuația sesizării instanței judecătorești în vederea constatării încetării de drept a mandatului consilierului local/județean care și-a pierdut calitatea de membru de partid.

55. Așadar, Curtea constată că formațiunea politică trebuie să aibă dreptul să sesizeze instanța pentru încetarea de drept a mandatului de consilier local/județean, în cazul în care acesta nu mai este membru al partidului respectiv.

56. Din această perspectivă, Curtea constată așadar că art.II pct.3 coroborat cu art.II pct.6 din lege, sub aspectul soluției legislative care exclude partidul politic sau organizația minorităților naționale de la sesizarea instanței judecătorești competente în ipoteza pierderii de către consilierul local/județean a calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărei listă a fost ales, încalcă art.8 alin.(2), art.21 alin.(1) și art.147 alin.(4) din Constituție.

57. În ceea ce privește invocarea de către Președintele României a Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.45 din 12 iunie 2017 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Curtea Constituțională reține că, în sistemul constituțional românesc, hotărârea judecătorească pronunțată de instanțele judecătorești ordinare nu constituie un izvor formal al dreptului constituțional (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia Curții Constituționale nr.1.601 din 9 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.91 din 4 februarie 2011). Așadar, nici hotărârile judecătorești pronunțate

În urma promovării unor recursuri în interesul legii și nici hotărârile prealabile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție nu constituie izvor formal al dreptului constituțional.

58. Criticile formulate în legătură cu art.II pct.5 din lege se referă, pe de o parte, la atribuția primarului de a sesiza instanța judecătorească pentru validarea unui consilier și la faptul că prevederile legale lasă loc arbitrarului atunci când trebuie să fie validat un alt consilier, în sensul că nu sunt indicate criteriile pentru stabilirea unui nou consilier ce urmează a fi validat, iar, pe de altă parte, la eliminarea etapei de vacantare a locului de consilier local.

59. În ceea ce privește prima critică legată de art.II pct.5 din lege, Curtea apreciază că atribuția în sine a primarului de a sesiza instanța judecătorească pentru validarea unui consilier este constituțională, ea rezolvând eventualele situații de blocaj. Chiar dacă autoritatea executivă a administrației publice locale sesizează instanța judecătorească pentru validarea unui consilier local, nu înseamnă că aceasta se substituie competenței consiliului local, din contră, având în vedere că este o autoritate unipersonală, aceasta concurează la asigurarea bunei funcționări a celei colegiale. În cadrul acestei din urmă autorități de multe ori pot apărea disensiuni/blocaje, astfel încât se poate reglementa o competență proprie primarului, ca o garanție a asigurării funcționării consiliilor locale în condițiile art.121 din Constituție. Atribuția primarului nu este una care să se substituie unei atribuții proprii consiliului local, ci, dimpotrivă, este o măsură pur tehnică, cu evidente avantaje atunci când ea este exercitată de o autoritate unipersonală. De altfel, această atribuție a primarului apare numai în legătură cu demisia consilierilor locali, nu și în alte cazuri de încetare de drept. Prin urmare, critica de neconstituționalitate formulată este deci neîntemeiată.

60. Referitor la cea de-a doua critică privind art.II pct.5 din lege, potrivit căreia nu ar fi clar pe cine trebuie să valideze instanța (pe primul supleant al formațiunii politice în cauză sau pe un supleant — de la oricare formațiune politică — ales de primar), Curtea constată că acest lucru se subînțelege, fiind vorba de primul supleant al formațiunii politice în cauză. Potrivit art.100 alin.(33) din Legea nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.349 din 20 mai 2015, consilierii respectivi sunt aleși de pe listele de supleanți rezultate în urma alegerilor locale. Este logic ca partidul care pierde un loc de consilier să îl poată înlocui cu o persoană aflată pe lista de supleanți, iar dacă este vorba de un consilier independent sau nu există supleanți, să se organizeze alegeri parțiale. Numai astfel se poate asigura respectarea rezultatului votului la alegerile locale. În aceste condiții, critica de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată.

61. Referitor la cea de-a treia critică conform căreia prin modificarea art.10 din Legea nr.393/2004 se elimină etapa vacantării locului de consilier, ulterior încetării mandatului de consilier înainte de termen, prin demisie, Curtea constată că o critică similară este formulată și în privința art.II pct.6 din lege, care abrogă art.12 din Legea nr.393/2004 și elimină astfel etapa vacantării locului de consilier, ulterior încetării mandatului de consilier înainte de termen, pentru alte motive în afară de demisie.

62. În forma în vigoare a legii, în situațiile de încetare a mandatului înainte de expirarea duratei normale a acestuia, consiliul local sau județean, după caz, adoptă o hotărâre prin care se ia act de situația apărută și declară locul vacant, iar ulterior mandatul noului consilier este validat în condițiile Legii nr.215/2001. Așadar, procesul de înlocuire a unui consilier presupune trei etape, și anume: se ia act de situația apărută, caz în care se constată încetarea de drept, se declară vacant locul și se validează un nou consilier. Or, legiuitorul a optat, în legea supusă analizei instanței de contencios constituțional, să elimine etapa declarării vacanței locului de consilier local/județean.

63. Curtea observă că încetarea de drept a mandatului de consilier local/județean se constată de către instanța judecătorească competentă, cu excepția ipotezei demisiei, de care ia act președintele de ședință. În toate cazurile însă validarea mandatului unui alt consilier se realizează de instanța judecătorească. În aceste condiții, Curtea reține că eliminarea etapei de vacantare a locului de consilier local prin art.II pct.5 și 6 din lege încalcă dispozițiile constituționale ale art.121 alin.(1) referitoare la alegerea consiliului local. Astfel, alegerea este supusă validării, iar întinderea în timp a mandatului astfel validat, sub condiția depunerii jurământului, durează până la data declarării ca legal constituit a noului consiliu ales. Mandatul rezultat din alegere poate înceta înainte de termen, ceea ce înseamnă că pentru validarea unei alte persoane înscrise pe lista de supleanți, ca operațiune tehnică, trebuie constatată vacanța aceluși post de consilier. Prin urmare, pentru a se putea înlocui titularul mandatului, trebuie mai întâi constatată vacanța locului câștigat în urma alegerilor. Astfel, în condițiile în care actul alegerii a dus la validarea și intrarea în exercițiul mandatului a unei persoane, care a devenit astfel titularul acestui mandat, încetarea calității de titular nu este suficientă pentru trecerea la etapa următoare, respectiv validarea supleantului. De aceea, Curtea reține că actul alegerii presupune două aspecte: dobândirea și intrarea în exercițiul mandatului (constituirea consiliului local, validarea mandatului și jurământul), respectiv încetarea mandatului (încetare de drept la termen și înainte de termen). Dacă încetarea la

termen a mandatului reprezintă regula, caz în care întreaga procedură de alegere implică o fază circulară, în ceea ce privește încetarea înainte de termen, locul consilierului trebuie luat de supleant, iar acesta, în mod evident, nu dobândește și nu intră în exercițiul mandatului ca urmare a constituirii noului consiliu local. Astfel, locul acestei din urmă operațiuni este luat în situația particulară analizată de așa-numita operațiune de vacantare a locului de consilier. După vacantare, supleantul este validat și depune jurământul pentru a intra în exercițiul mandatului.

64. Curtea constată că nimic nu împiedică legiuitorul să stabilească atât etapa vacantării, cât și a validării în competența instanței judecătorești, însă eliminarea etapei de vacantare duce la încălcarea art.121 alin.(1) din Constituție.

65. De altfel, în Constituție se prevede că „În caz de (...) vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului” [art.85 alin.(2) din Constituție], respectiv se enumeră situațiile concrete de vacanță a funcției de Președintele a României, precum și interimatul funcției în caz de vacanță a funcției (art.97 și art.98).

66. De asemenea, Curtea mai observă că vacantarea ca instituție nu a fost eliminată din corpul Legii nr.115/2015 sau a Legii nr.215/2001, astfel că apar și multe necorelări [art.100 alin.(33) sau art.107 din Legea nr.115/2015, art.26 alin.(3), art.33 din Legea nr.215/2001, art.I pct.4 din legea criticată]. Astfel, art.100 alin.(33) din Legea nr.115/2015 prevede: „(33) **Candidații înscriși în liste, care nu au fost aleși, sunt declarați supleanți în listele respective. În caz de vacanță a mandatelor de consilieri aleși pe liste de candidați, supleanții vor ocupa locurile devenite vacante, în ordinea în care sunt înscriși în liste dacă, până la data validării mandatului pentru ocuparea locului vacant, partidele politice sau organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale din partea cărora au candidat supleanții confirmă în scris, sub semnătura conducătorilor județene ale partidelor politice sau ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, că supleanții fac parte din partidul politic respectiv sau din organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale.**”

67. De asemenea, art.107 din Legea nr.115/2015 prevede: „Candidații aleși atât în funcția de consilier local, cât și în funcția de consilier județean sunt obligați ca, în termen de 10 zile de la data ultimei validări, să opteze pentru una dintre cele două calități. Locurile devenite astfel **vacante** se completează potrivit art.100 alin.(33). Prevederile prezentului articol se aplică și în cazul membrilor Consiliului General al Municipiului București, care nu pot fi în același timp și membri ai consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.”

68. Art.26 alin.(3) din Legea nr.215/2001 prevede, la rândul său: „(1) **Mandatul primarului, consilierului local, respectiv al președintelui consiliului județean și al consilierului județean este de 4 ani. Mandatul se exercită în condițiile legii.**

(2) **Consiliul local sau consiliul județean, primarul, precum și președintele consiliului județean ales în cursul unui mandat, ca urmare a dizolvării consiliului local sau județean, respectiv a vacanței postului de primar sau de președinte al consiliului județean, încheie mandatul precedentei autorități a administrației publice locale.**

(3) **Consiliul local sau consiliul județean, precum și primarul sau președintele consiliului județean, aleși în urma organizării unor noi unități administrativ-teritoriale sau în urma dizolvării unor consilii, respectiv vacantării unor posturi de primari sau de președinți ai consiliilor județene, își exercită mandatul numai până la organizarea următoarelor alegeri locale generale.”**

69. Art.33 din Legea nr.215/2001 prevede că: „În cazul în care consilierul local declarat ales renunță la mandat înainte de validare sau refuză să depună jurământul, se supune validării mandatul primului supleant înscris pe lista partidului politic, a alianței politice sau a alianței electorale respective, dacă până la validarea mandatului partidele și alianțele politice confirmă în scris apartenența la partid. În cazul în care locurile rămase **vacante** nu pot fi completate cu supleanți, conform legii, iar numărul de consilieri locali se reduce sub jumătate plus unu, se vor organiza alegeri parțiale pentru completare, în termen de 90 de zile.”

70. Art.I pct.4 din legea criticată prevede în cuprinsul său: „La articolul 30, alineatele (1)—(3) se modifică și va avea următorul cuprins: [...] (3) **În situația în care consiliul local nu se poate reuni nici la a doua convocare, din cauza absenței, fără motive temeinice, a consilierilor, prefectul declară vacante, prin ordin, locurile consilierilor aleși care au lipsit nemotivat la ambele convocări anterioare, dacă aceștia nu pot fi înlocuiți de supleanții înscriși pe listele respective de candidați, organizându-se alegeri pentru completare, în termen de 30 de zile, în condițiile Legii nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali.”** În consecință, Curtea reține, având în vedere aceste aspecte, că se încalcă astfel prevederile art.1 alin.(5) din Constituție în componenta sa privind calitatea legii.

71. În aceste condiții, Curtea constată că prevederile art.II pct.5 și 6 din lege încalcă art.1 alin.(5) și art.121 alin.(1) din Constituție.

72. Autorul sesizării critică faptul că textul art.II pct.7 din lege nu mai cuprinde distinct cazurile de încetare de drept a mandatului de președinte al consiliului județean. Curtea observă că președintele consiliului județean nu mai este ales direct de cetățeni, ci de către consilierii județeni. Astfel, cetățenii aleg doar consilieri județeni, nu și pe președintele consiliului județean. Prin urmare, funcția de conducere dobândită de un anumit consilier județean nu exclude aplicarea motivelor de încetare de drept a mandatului de consilier județean în privința președintelui consiliului. Astfel, în realitate, aceste motive sunt cuprinse la art.9 alin.(2) din Legea nr.393/2004, fiind aplicabile tuturor consilierilor județeni. Mai mult, art.15 din Legea nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali la care face referire art.II pct.7 din legea criticată este cuprins în secțiunea a 2-a *Exercitarea mandatului de către primar* din Legea nr.393/2004. Prin urmare, și ca tehnică legislativă se justifică eliminarea președintelui consiliului județean din conținutul normativ al acestei secțiuni. Așadar, în realitate, este o problemă de interpretare și de coroborare a textelor. În aceste condiții, critica de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată.

73. În formularea obiecției de neconstituționalitate se arată că art.II pct.8 din lege nu îndeplinește cerințele de calitate a legii. Or, din examinarea acestui text, prima teză a art.II pct.8 din lege, „*În toate cazurile de încetare înainte de termen a mandatului de primar se constată de judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, la sesizarea secretarului unității administrativ-teritoriale sau a oricărui consilier*”, reiese că există anumite deficiențe redacționale, care nu influențează însă înțelegerea și sensul acestuia. Astfel, în condițiile eliminării prepoziției „*în*”, textul analizat are un înțeles logic și coerent. Deficiențele redacționale semnalate în legătură cu art.II pct.8 sunt însă minore, ele putând fi rectificate potrivit art.71 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă în elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010. Astfel de deficiențe redacționale se pot constata și în privința sintagmei „*președintele de ședință comunică în scris demisia primarului cu secretarul unității administrativ-teritoriale*” din art.II pct.9 din lege, fără ca acestea să influențeze înțelegerea și sensul acestuia. Practic, sintagma „*cu secretarul*” trebuie înlocuită cu dativul substantivului secretar, respectiv „*secretarului*”. Deficiențele redacționale semnalate în legătură cu art.II pct.9 din lege sunt, de asemenea, minore, ele putând fi, de altfel, rectificate potrivit art.71 din Legea nr.24/2000.

74. Totodată, se arată că sintagma „*în vederea sesizării instanței competente*” cuprinsă în art.II pct.9 din lege este neclară și imprecisă, întrucât nu rezultă scopul sesizării instanței. Cu alte cuvinte, se critică, cu referire la art.17 alin.(1) din Legea nr.393/2004, faptul că nu s-ar cunoaște de ce anume secretarul unității administrativ-teritoriale sesizează instanța judecătorească. Însă art.17 alin.(1) se coroborează cu art.16 Legea nr.393/2004, acestea aflându-se într-o succesiune logică, ceea ce înseamnă că instanța este sesizată pentru a constata cazul de încetare înainte de termen a mandatului primarului. În aceste condiții, critica de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată.

75. Se mai susține că art.II pct.10 din lege este neconstituțional prin raportare la art.1 alin.(5) din Constituție, prin faptul că prevederile nou-introduse nu disting între categoriile de consilieri, locali sau județeni. Cu alte cuvinte, se critică faptul că textul este imprecis, întrucât prevede că viceprimarul, președintele și vicepreședintele consiliului județean sunt consilieri, fără a preciza categoria de funcție din care fac parte. Cu privire la acest aspect, Curtea apreciază că din economia legii apare foarte clar că viceprimarul este în același timp consilier local, iar președintele și vicepreședintele consiliului județean sunt consilieri județeni. Prin urmare, critica de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată.

76. În criticile formulate cu privire la art.II pct.13 din lege, prin raportare la art.1 alin.(5) din Constituție, se arată că este neclară modalitatea de stabilire a cvorumului și a luării deciziilor în cazul în care unii consilieri locali sau județeni nu pot lua parte la deliberarea și adoptarea de hotărâri dacă au un interes personal în problema supusă dezbaterii. Curtea constată, din analiza prevederilor legale criticate, că respectivii consilieri care sunt obligați să se abțină sunt luați în calcul la stabilirea cvorumului, dar nu participă la dezbateri și la adoptarea de hotărâri. Prin urmare, respectivii consilieri vor fi luați în calcul pentru asigurarea cvorumului de prezență, dar nu și pentru majoritatea de vot, astfel încât critica de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată.

77. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile art.I pct.3 fraza întâi teza întâi și pct.9 fraza întâi teza întâi din Legea pentru modificarea și completarea Legii administrației

publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, precum și ale art.II pct.3 coroborat cu pct.6 din aceeași lege, sub aspectul soluției legislative care exclude partidul politic sau organizația minorităților naționale de la sesizarea instanței judecătorești competente în ipoteza pierderii de către consilierul local/județean a calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărei listă a fost ales, și ale art.II pct.5 și pct.6 din lege, ambele sub aspectul soluției legislative de eliminare a instituției vacantării funcției, sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.I pct.2, pct.4 și pct.10, precum și ale art.II pct.1, pct.5, pct.7—10 și pct.13 din Legea pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 31 mai 2018.